

Välkommen till Wira Bruk!

Det här dokumentet är tänkt som en liten guide för dig som bor i eller har fritidshus i Wira Bruk. Det har tagits fram i samarbete mellan Wira Bruks Vägsamfällighet, Wira Kulturförening och de företag som har verksamhet i byn. Vi hoppas att det ger dig både nyttig och rolig information!

(Claes Fleming, värja från Wira och Hebbe)

Wira Bruks historia

Wira anlades redan år 1635. Från 1600-talet och fram till idag har smidet gått som en röd tråd genom historien och präglat byns bebyggelse, natur och kultur.

Ansvar för skötsel av byns gemensamma ytor

Det finns tre aktörer som ansvarar för byns allmänna ytor och de byggnader som inte är bostadshus: Wira Bruks Vägsamfällighet, Östanå Gods AB och Stiftelsen Wira Bruk.

Wira Bruks Vägsamfällighet ansvarar för byns vägar och ombesörjer till exempel underhåll, plogning och sandning. Alla som äger en fastighet i Wira Bruk ska vara medlemmar i samfälligheten och betala årsavgift.

Vägsamfälligheten har en styrelse som består av sex ledamöter: tre ordinarie ledamöter och tre suppleanter. Årsstämma hålls varje år den sista lördagen i augusti, oftast i Tingshuset. Avgiften betalas sista september varje år och avser perioden 1 maj till 30 april.

Stadgar till samfälligheten brukar tidigare fastighetsägare lämna med huset. Kontakta någon i styrelsen om du saknar stadgar.

Du kan välja hur du vill ha information från vägsamfälligheten, antingen via e-post eller via traditionell postgång till adress i Wira eller till en annan adress. Meddela styrelsen till vilken adress du vill få din information och meddela även om du vill ändra din mottagaradress. Det är också viktigt att styrelsen får uppgifter till ny ägare om du säljer din fastighet.

wirabruk.vagsamfallighet@gmail.com>

Vägsamfälligheten har en städdag varje höst och vår. Höststädning är den sista lördagen i september. Datum för vårstädning skickas ut till medlemmarna och anslås. Då samlas vi på Bruksgården och röjer därefter det som behövs efter vägarna, kollar vägtrummor, fyller igen gropar mm. Mitt på dagen tar vi en paus och grillar korv tillsammans.

Information om årsstämma och städdagar skickas ut till alla medlemmar i god tid innan respektive datum.

Östanå Gods AB äger det mesta av marken i och runt byn, bortsett från mark som är privata tomter. Östanå Gods AB äger även några bostadshus samt flera av kulturfastigheterna i byn, exempelvis Tingshuset och Museet och är därmed medlem i vägsamfälligheten.

Stiftelsen Wira Bruk förvaltar sedan 1969 bruket och smedjorna. Idag kan vi uppleva hur Wira Bruk såg ut och fungerade under 1700- och 1800-talet genom att byggnaderna har restaurerats varsamt. Stiftelsens mål är att bevara smedjorna och den gamla bruksmiljön samt skapa förutsättningar för den nuvarande smidesverksamheten.

Vad du som boende kan bidra med

Vi som bor i Wira kan alla bidra till att Wira upplevs vänligt och säkert.

Tänk på att köra långsamt i byn. Det finns många barn, katter och ibland hästar som rör sig i byn, vägarna är smala och sikten ibland dålig.

På sommaren är det ljust, men när hösten och vintern kommer blir det väldigt mörkt i byn. Bidra gärna med lite ljus genom att låta din utebelysning lysa hela tiden när det är mörkt. Tips! Det finns lampor med inbyggda ljusreläer som tänds automatiskt när det blir mörkt.

Återkommande aktiviteter i Wira Bruk

Utöver ovan nämnda aktiviteter, som anordnas av Wira Bruks Vägsamfällighet, brukar byns invånare och gäster samlas kring olika aktiviteter för att ha trevligt tillsammans.

6 juni, Sveriges nationaldag brukar firas på Bruksgården. Wira Spelen underhåller med sång och i Lilla Smedjan visar våra smeder hur man jobbade med smide förr i tiden.

Midsommarafton i Wira Bruk är något alldeles extra. Vi har firat traditionsenlig midsommar på i stort sett samma vis sedan 1920-talet. Firandet börjar redan klockan 9.00 med samling på parkeringen. Då åker vi ut med traktor och vagn och plockar blommor till midsommarstången. Vi klär stången när vi är tillbaka från blomplockning. 14.00 är det dans kring midsommarstången.

Det finns en midsommarkassa som du gärna får lägga en slant i under dagen. Pengarna går till musik vid dansen och till material som behövs till midsommarstången.

I juli har Wira Spelen premiär. I detta musikskådespel, som har spelats på Isaks äng varje sommar sedan 1985, får vi följa med till 1700-talets Wira Bruk. Vi får följa bybornas tillvaro, i vardag och fest. Ensemblen består av hästar, getter, höns, en gris, cirka 100 amatörskådespelare (i alla åldrar), ett 10-tal professionella skådespelare, musiker och en skönsjungande kör. De som bor i Wira brukar få gå gratis på genrepet som är fredagen innan premiären.

En fredag i slutet av juli eller början av augusti tar vi ned midsommarstången. Vi fäller stången, tar bort gulnat björkris och vissna blommor och lägger sedan stången att vila till nästa sommar. När vi är klara grillar vi korv och dricker kaffe tillsammans.

Första lördagen i augusti är det kärleksyra i byn. Då har vi Drop-In vigsel på Bruksgården under hela dagen. Bruksgården pyntas med vigselbåge och bänkar som bildar en vigselgång. Senaste Drop-in vigdes 33 brudpar! Arrangör är Wira Bruks Kulturförening. Överskottet går till föreningen och blir en ekonomisk buffert till Kulturföreningens övriga projekt.

Lördag på Allhelgonahelgen. Då tänds hårdarna i den gamla 1700-tals smedjan och du kan se hur man smidde förr i tiden.

Helgen kring 1: a advent är det julmarknad i Wira. Julmarknaden arrangeras av Wira Bruks Kulturförening och anordnades första gången 2015. Vill du vara med och hjälpa till i julmarknaden. Kontakta Kulturföreningen. Som flest har vi haft 7.000 besökande på våra tre julmarknadsdagar.

Att se och göra

Vår fina sjö Viren inbjuder till både bad och fiske. Vi hjälps åt att hålla badplatsen fin. Under 2018 samlade vi ihop pengar så att vi kunde köpa mer sand och laga badflotten, som tyvärr hade legat trasig i vassen och på land i flera år.

Om du har en båt och vill lägga den i Viren så går det bra att lägga den bortanför badplatsen. Båten ska märkas med er fastighetsbeteckning och får inte ha bensinmotor. Lås gärna båten med kedja. Det är en avgift för båten. Fiskekort och båtavgift betalar man hos Tommy Janson som bor halvvägs mot Roslagskulla. Information sitter vid badplatsen där också Swish info finns.

Wira Museum ligger vid Bruksgården och visar ett urval av de vapen och fredligare bruksföremål som har tillverkats i smedjan. Här finns också bilder och dokument som berättar mer om hur livet och verksamheten i Wira har sett ut genom tiderna.

De gamla smedjorna är öppna från 1 maj till första advent Den Stora Smedjan är från 1700-talet och den Lilla Smedjan byggdes under 1800-talet.

Guidade turer. Det finns små skyltar uppsatta i byn där du kan läsa om byns fantastiska historia och se gamla fina foton. Om du vill veta ännu mer kan du gå med på någon av de guidade turerna runt bruket.

Vill du läsa mer om Wira Bruk finns boken "Wira - En matig historia" att köpa på Konstsmidet samt på julmarknaden. Skriven av Wirabon Anna Hild. En härlig bok med vackra bilder, historien om Wira samt med många goda recept.

Verksamheter i Wira Bruk

Wira är en levande by och ett populärt utflyktsmål. Wägerths konstsmide och Wira Restaurang är välbesökta och välkomnar såväl oss Wirabor som byns besökare.

Wägerths konstsmide startade i Wira Bruk 1970. Det hade gjorts en stor upprustning av de gamla smedjorna och dess omgivning och man ville ha en verksamhet här som knöt an till de gamla smidestraktionerna. Då fick Curt Wägerth budet att bli den nya konstsmiden på bruket. Sedan Curts bortgång 2002 drivs företaget av sonen Jonas Wägerth och andra familjemedlemmar.

www.wirabruk.com

Wira Restaurang, som ligger i Tingshuset serverar goda maträtter, kaffe, smörgåsar och bakverk. Du kan sitta inne i huset, som byggdes under första hälften av 1700-talet, eller njuta i trädgården ned mot ån. Restaurangen är öppen varje helg mellan 11.00-16.00 och innehar alkoholtillstånd. Under sommaren är restaurangen öppen varje dag. Utöver det ordinarie utbudet bakas och serveras pizza under sommaren jämte flera musikframträdanden i trädgården. Restaurangen har en höstmarknad i egen regi. Erbjuder också ett fantastiskt julbord. Tider och evenemang hittar du på

www.wirarestaurang.se

2024-08-30